

5.11.2019

VM/RMO
Henri Isoahde

Eduskunnan lakivaliokunnalle hallituksen esityksestä 55/2019 vp

Hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi eräiden valtiovarainministeriön hallinnonalan erityislaeissa olevien viittausten poistamisesta tai muuttamisesta viittauksiksi lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (HE 55/2019 vp) valiokuntakäsittelyn yhteydessä lakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa asiasta.

Eduskunta on hyväksynyt 19.2.2019 lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (HE 29/2018 vp) ja sen on tarkoitus korvata hallintolainkäyttölaki (586/1996) 1.1.2020 lukien.

Hallintolainkäyttölain lähtökohtana on, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa. Siitä, milloin muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen tarvitaan valituslupa, säädetään erikseen muussa lainsäädännössä (eri hallinnonalojen erityislaeissa). Valituslupamenettelyn soveltamisala muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen on vähitellen laajentunut niin, että nykyisin sen piiriin kuuluu suurin osa korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvista valitusasioista. Valituslupa tarvitaan usein myös esimerkiksi rahoitusmarkkinoita koskevissa asiaryhmissä.

Ensi vuoden alusta voimaan astuvan yleislain pääsääntönä on, että hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää asiassa valitusluvan. Tämä merkitsee muun ohella sitä, että poikkeuksista ehdotettuun valituslupasääntelyyn tulee säätää erikseen.

Viranomaisella on asianosaisen valitusoikeutta koskevassa hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu valitusoikeus asianosaisena, jos päätös on kohdistettu siihen tai jos viranomainen käyttää sellaisen julkisyhteisön puhevaltaa, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Viranomaisella on saman pykälän 2 momentin mukaan lisäksi valitusoikeus, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen.

Hallintolainkäyttölain yleissäännökset viranomaisen valitusoikeudesta koskevat sekä valittamista hallintopäätöksestä hallintotuomioistuimeen että valittamista ensi asteen hallintotuomioistuimen päätöksestä ylempään oikeusasteeseen. Yleissäännös valitusoikeudesta viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun perusteella on tullut käytännössä sovellettavaksi erityisesti silloin, kun on ollut kyse hallintopäätöksen tehneen viranomaisen oikeudesta valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on kumonnut hallintopäätöksen tai muuttanut sitä.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki sisältää yleissäännöksen siitä, että alkuperäisen hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella on oikeus valittaa ensi asteen hallintotuomioistuimen päätöksestä ylempään hallintotuomioistuimeen, jos hallintopäätöstä on ensi asteessa muutettu tai se on kumottu. Muun

viranomaisen kuin hallintopäätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeuteen ei tule tämän myötä muutoksia.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain voimaantultua edellä mainitut valituslupaa ja viranomaisen muutoksenhakua koskevat säännökset sisältyvät yleislakiin, eikä niitä ole enää tarpeen sisällyttää eri hallinnonalojen erityislakeihin. Tämän johdosta hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden valtiovarainministeriön hallinnonalan erityislaeissa olevien viittausten poistamisesta tai muuttamisesta viittauksiksi lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (HE 55/2019 vp) tulisi hyväksyä eduskunnassa.

Voimaantulo

Lakien on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain kanssa 1.1.2020.